

Лара Вукојчић, 4/3

ОШ „Јован Миодраговић“, Београд

МАЧ КНЕЗА СТЕФАНА, Драган Лакићевић

Тема ове приче је очување традиције и трајања Срба у време Турака. Њихова борба за ослобођење и повратак у народ мача кнеза Стефана.

Место и време дешавања радње романа смештено је у Српске земље у време турског освајања, можда крај 16. или 17. век.

Роман је препун ликова, као неки мозаик. Њихове приче се преплићу, сусрећу се међусобно и тако их као читалац откривам.

Ликови су и одрасли и деца: дечаци Миоша и Добрије, хајдуци Бели - Зеко, Вук харамбаша, Јован Гуслар, Вид видар, Вукашин Добријев отац, Загорка - Псоглава, Османага, Мерима девојчица, учитељ, шпијун Љуба Губа, Мујага, Мурадиф, Асан... Сви они чине да сазнамо како је било за време турског ропства и како су наши људи страдали. Да су увек постојали они који су се борили за своју будућност и који нису дали своју слободу. Они којима су слобода и част били изнад живота. Ти дечаци и ти људи били су храбри, јаки, паметни, сналажљиви, спретни, мудри, поштени, одани, људи за пример који су давали себе за српски народ. Они су поуздани и неустрашиви, чувају тајне, лако и брзо уче, добро ратују, послушни су свом старешини. Живе сурово али су племенити. Поштују и воле своје претке и традицију. Труде се да је одрже кроз приче које преносе с колена на колена. Спремни су да се жртвују за победу над непријатељем и очување Српства. Њихов живот је пун муке и бола, патње. Живели су са тим да ће им сутра можда убити оца, мајку или њих саме, да ће им запалити село, све. Ипак су се борили и нису губили дух, веру и наду. Чували су своје светиње и све су о њима знали.

Писац је на неки начин показао да је човек био везан са природом. Шума и планина биле су му заштита од Турака. Хајдуци су се сакривали по шумама, живели у њима, имали тајна скровишта и само њима знане путеве. Познавали су свако дрво, сваки камен. Турци су се плашили да зађу дубоко у шуму. Писац нам поручује кроз овај роман да треба да се приклонимо природи, да

будемо с њом повезани. Да је природа извор свега лепог, корисног и потребног за наш опстанак. Овде се види храброст српског народа. За срце и тајну шуме и планине знали су само посебни, они најхрабрији, најспремнији, највештији.

Деца су била зрелија, проицљива, спремна на живот, одговорна, скромна, сналажљива, борбена, самостална, јака, ипак пуна потребе за пажњом и љубављу. Брзо су сазревали, као грожђе за једну ноћ, како каже писац, због суровог живота. Од малих ногу знају ко су, шта су и одакле су. Поштовали су и ценили своје родитеље и своје претке. Угледали су се на јунаке из песама које су слушали уз гусле и јунаке које су сретали у свом селу. Били су опрезни, чували су и себе и друге. Штитили су своје пријатеље, верно и одано. Лако су се сналазили у природи и знали су многе њене тајне.

За разлику од описаних јунака, Османага је прави представник освајача. Он је добар кад има користи и суров ако му се супроставе и осети се угрожен. Као прави Турчин, лукав је и препреден. Не бира средства кад жели да постигне неки циљ. Писац нам поручује да непријатељу не треба веровати, него треба бити mudar и опрезан. Од њега увек можемо да очекујемо неко зло. У свему лошем што је радио, учинио је и добро дело школовајући Мериму и Миошу, мада је и ту имао користи. Преко Османагиног лика писац шаље још једну поруку: да непријатељ и зао човек увек добију казну за своја зла дела. Врате им се исто или много више од оног што су чинили.

Љуба Губа је представник издајица, најгорег слоја нашег народа. Он је најнегативнији лик, јер од непријатеља очекујемо зло, али када то ради неко од наших, онда је то страшно и нико га не воли нити цени. Кроз његов лик писац нас учи да највећу штету Србима праве издајице и шпијуни, сами Срби. Њих не цене и не воле ни непријатељи, већ их само користе. Показује нам да су такви људи спремни и најрођеније да издају да би се доказали. На крају су само искоришћени од непријатеља, направили су велику штету својима и најчешће губе живот или од непријатеља који их не цени, или од својих којима је доста издаје.

Роман Мач кнеза Стефана је веома поучан, али исто тако веома тежак за читање. Било ми је много тешко да читам о страдању наших Срба, о мукама које су подносили под Турцима и о суровом животу који је онда владао. Муке ми је задавао и старински језик којим су комуницирали а који данас не употребљавамо. Међутим, све то није умањило лепоту и чар књиге. Писац је

описивао не само људе, него и дивну природу која их је окруживала. Моћна и сурова, лепа и питома у исто време, баш као и наш народ који је у њој живео. Све је било другачије. Живот деце се много разликује од данашњег. Они су морали да од малена раде и буду самостални, да буду храбри и одлучни, да буду спремни на суровост живота. Родитељи су их волели али их нису штедели. И данас родитељи исто воле своју децу, мазе их и пазе, али су деца неспремна за самостални живот. За све им треба помоћ. А у роману Миоше и Добрије сами одрастају и труде се да буду што бољи, мислећи шта би им казали родитељи да су с њима. Тадашњој деци родитељ је био светиња. Нису се противили родитељским саветима и поштовали су њихову реч, чак и кад нису више били живи. Данашња деца често не слушају своје родитеље и нису ни свесни колико су срећни и благословени што их имају. Дешава се да их не поштују и ауторитет родитеља им је неважан. Мислим да би јунаци романа, Миоша, Добрије и Мерима, били веома изненађени понашањем данашње деце али и да би их веома брзо вратили на праве вредности, поштовања старијих и послушност.

У овој књизи ме је фасцинирало како су Турци били сурови према Србима. Нисам могла да схватим како могу да буду тако бездушни. Са којом лакоћом су их мучили и убијали као да то нису исти људи, као и они сами. Ово је први роман у коме сам се на такав начин сусрела са страдањем нашег народа. Али ме је фасцинирала и храброст и истрајност наших људи да буду слободни, жртвујући и своје животе. Мач се појављује као симбол моћи, снаге, богатства, сјаја, традиције, витештва, спољашње и унутрашње лепоте и знања. Ко има мач он је слободан, вредан својих предака и спреман да чува Српство за своје потомке.

Овај роман је веома озбиљан, можда неки делови и нису још за наш узраст, али ни живот Миоше и Добрије није био за њихов узраст, па су постали вође свог народа. Тако и ми треба да од малих ногу волимо и ценимо слободу, свој народ и жртву предака да би сада уживали у њој. Волела бих да многи моји другари прочитају књигу и задиве се јунаштву својих вршњака и њихових родитеља.

Писац Драган Лакићевић нам поручује да треба да знамо што више о нашој прошлости, да причамо једни другима приче о нашим јунацима, као што је он нама испричао. Писац је наш савременик а пише као да је живео у време Миоше и Добрија и то је једно од богатства ове књиге. Створио ми је утисак као да сам и ја присутна у свим дешавањима. Болело ме је кад је и њих,

плакала сам кад су и они требали, а нису. Потпуно сам се уживела са јунацима књиге, радовала сам се са Миошом, Добријом и Меримом, страховала сам са њима, осећала болове и патњу рањених и сусрет после много година, Мериме и умирућег Вука. Писац Драган Лакићевић је успео да у потпуности дочара дух и ликове оног времена. Ово је књига која нам помаже да знамо ко смо, шта смо и одакле смо, шта је наша снага, вера и љубав према домовини Србији.

Лара Вукојчић, 4/3

ОШ „Јован Миодраговић“, Београд

Учитељица: Снежана Вучићевић

телефон: 064 472 0549

Мејл: snezana.vucicevic.os@gmail.com